

Først fant hun Jesus, så møtte hun kulturforskjellene

Det ble et kultursjokk da hun konverterte fra hinduismen til kristen tro for 40 år siden. Hun tror ikke det ville vært så mye lettere i dag.

[Kari Furekari@dagen.no](mailto:Kari.Furekari@dagen.no)

Publisert: 27.12.2021 05:00

«De kommer ikke til å lytte til det du har å si. De vil bare ha med en svart kvinne, for å vise at de har mangfold. Vi har vært på slike konferanser. Vi vet hvordan det er».

Kommentarene falt for et par år siden. Lausanne-bevegelsen, som ble grunnlagt av evangelisten Billy Graham i 1974, planla den store europeiske misjonskonferansen Lausanne Europe 20/21.

Indisk-britiske Usha Reifsnider ble bedt om å være med, men en del kristne ledere med migrantbakgrunn advarte henne. De hadde blandede erfaringer med å delta på lignende misjonskonferanser arrangert av hvite i Vesten.

Forskeren og misjonæren Reifsnider avviste innvendingene. «Denne gangen er det annerledes», insisterte hun.

Så ble det ikke så veldig annerledes likevel. Da hun foreslo å sette rasisme og kulturforskjeller på konferanseprogrammet, møtte hun ikke forståelsen hun håpet på fra alle.

Lausanne-ledelsen erkjente at rasisme hadde vært et problem før, men enkelte mente at dette ikke lenger var tilfelle i europeiske kirker.

Reifsnider og hennes fargede kollegar og venner hadde erfart noe annet. Rasismen finnes. Kulturforskjellene også.

Vendepunktet

Hun var i ferd med å gå ombord i flyet for å reise hjem til familien i Florida, da telefonen ringte. Det var norske Ole Magnus Olafsrud, nestleder for konferansen, som ville ha en prat.

Reifsnider gikk rett på sak:

«Hvis du vil at jeg skal tie stille, er det greit. Og hvis du vil ha meg med fordi jeg er svart og konvertitt, er det også greit. Men du skal vite at mange migranter er skuffet», sa hun.

Olafsrud ble svært overrasket. For grunnen til at han ringte, var at han ville invitere henne med i koordineringsteamet, som skulle stå for hovedplanleggingen av konferansen. Målet var nettopp å gi migrantene større plass, forklarer han.

– Noe skjedde den dagen. Etter dette lovet de å lytte og støtte meg, sier Usha Reifsnider til Dagen på videotelefon fra USA.

Rasisme og kulturforskjeller *ble* satt på programmet, da konferansen gikk av stabelen nå i november. Reifsnider var selv en av programlederne.

– Jeg er imponert over tilliten de har møtt meg med. Jeg har ikke alltid vært den letteste å samarbeide med. Dette er et tema som er utfordrende for oss alle, sier hun.

LAUSANNE EUROPA: Forskeren og misjonæren Usha Reifsnider var en av programlederne på den digitale misjonskonferansen Lausanne Europe 20/21. Foto: Skjermdump

Kallet

Hun var bare ti år da hun bestemte seg for å bli misjonær.

Det ble vist bilder fra Taiwan på søndagsskolen. På et av bildene sto en farget lærer og underviste. Usha hadde aldri sett fargede lærere før. Som barn av indiske foreldre i Storbritannia på 1970-tallet, trodde hun at fargede bare kunne arbeide på fabrikker, eller til nød kjøre buss.

Ushas far kom til Storbritannia for å arbeide i metallindustrien på 1950-tallet. Lønnen var dårlig og levekårene kummerlige. Først etter seks år hadde han spart nok penger til flybilletter, slik at kona og datteren, som ble født etter at han dro, kunne komme etter.

Lille Usha ble født et år senere og fikk kallenavnet «lykkens barn», fordi faren fikk en penny i lønnsøkning da sjefen hørte om babyen.

Hennes virkelige navn, Usha, betyr «solens første stråler om morgenen». Foreldrene valgte navnet med omhu, etter å ha sendt telegram til bestemor i India, som rådførte seg med de eldste i tempelet, som i sin tur studerte stjernene.

Foreldrene snakket ikke engelsk. Det var den syv år eldre storesøsteren som holdt henne trygt i hånden første skoledag.

«Gjenta etter meg», sa søsteren: «Si Yes, mrs Aston. No, mrs Aston. Thank you very much, mrs Aston».

– Jeg var fem år, og dette var alt jeg kunne av engelsk. To år senere var jeg klassens beste elev, forteller hun.

Brobyggeren

Usha Reifsniders troshistorie begynner med en ung kvinnelig britisk lærer som inviterte henne og søsteren til søndagsskolen.

Foreldrene ble overbegeistret. De så på invitasjonen som en ære. For dem var lærere en høyt respektert yrkesgruppe.

Hver gang det var søndagsskole, fikk søstrene sitte på i lærerens bil. Etter hvert ble familien svært glad i denne læreren, som tilbrakte mye tid sammen med dem. Vennligheten læreren viste, skulle få konsekvenser mange år senere.

Motstand

Elleve år gammel rakte Usha hånden i været på et møte, for å gi til kjenne at hun ville være kristen.

Denne gangen reagerte ikke moren med begeistring. Hun ble sint.

«Briter er kristne. Indere er hinduer», sa hun og krevde at datteren bøyde kne og bad foran husalteret som før.

– Da jeg nektet, dasket hun meg med en sko.

Usha forteller at hun bøyde hodet og lot som hun bad til alteret. Men det hun egentlig bad var «Fader vår».

Moren var ikke fornøyd.

– Til slutt hentet hun en kjepp, og nå ble det virkelig vondt.

– For å få mor til å slutte, bøyde jeg meg nesten helt i gulvet. Da presset hun hodet mitt i gulvet med foten sin.

Usha forteller at hun begynte å gråte. Hun var overbevist om at hun hadde mislyktes som kristen.

– Da følte jeg at Gud talte til meg. Han sa at ingen andre kunne gjøre meg kristen, og at ingen heller kunne ta fra meg troen.

Lett ble det likevel ikke. Moren tok fra henne bibelen, og det ble slutt på søndagsskolen.

Helt alene

Årene gikk. Familien flyttet, og foreldrene startet en liten butikk. Usha levde et liv som ikke var så forskjellig fra andre ungdommers, men liten flamme av tro ble bevart.

19 år gammel begynte hun å gå i kirken igjen. Usha ble døpt i en menighet som lå like ved foreldrenes hus. Det gikk ikke lenge før de fikk vite hva som hadde skjedd.

– Far ble svært sint. Han slo meg i ansiktet og nektet å snakke med meg, forteller hun.

For Usha ble det umulig å bo hjemme etter dette, men hun hadde ingen steder å gjøre av seg.

– I to år bodde jeg på gaten. Jeg sov under broer, i tomme bygninger og på tilfeldige sofaer. Når jeg kunne, gikk jeg i forskjellige kirker.

Kultursjokket

Iårene som hjemløs møtte Usha Reifsnider holdninger blant kristenfolket som hun undret seg over.

– De kalte meg søster når jeg kom i kirken. Men jeg forsto snart at jeg bare var en søster for dem mellom klokken 10 og 12. Etterpå var jeg overlatt til meg selv.

– De kunne også si at «vi er din nye familie», men de gav meg ikke noe sted å bo.

Usha beskriver det som et kultursjokk. I hennes egen kultur ville en som ble kalt bror eller søster blir inkludert i storfamiliens liv, uansett om de var i slekt eller ikke.

Hun forteller også at kristne advarte henne mot å besøke foreldrenes hjem, fordi andre guder ble tilbedt der.

– Mange unge konvertitter sluttet å ha kontakt med familiene sine, fordi vi trodde det var uforenlig med å være kristne. Når vi fortalte hvor vanskelig vi hadde det, fikk vi som svar at vi måtte lide for Kristus.

Hun møtte knapt noen som forsto hvor dramatisk det var for en ung konvertitt, som var oppvokst i en kultur med tette familiebånd, å skulle klare seg helt på egen hånd.

De kalte meg søster når jeg kom i kirken. Men jeg forsto snart at jeg bare var en søster for dem mellom klokken 10 og 12. Etterpå var jeg overlatt til meg selv.

Kneblede stemmer

–I evangeliske menigheter sier en gjerne at «det gamle er borte» når noen konverterer, men så er det ikke borte likevel, sier hun og utdyper:

– Det gamle er borte, i den forstand at himmelen er blitt det endelige målet. Men kulturen min er jo ikke borte. Den er fremdeles en viktig del av det jordiske livet mitt.

Som ung konvertitt opplevde hun at det var lite rom for å snakke om smerten hun følte ved å bryte med den indiske kulturen.

– Det er her den første «mutingen» av konvertitter skjer: Når vi ikke kan snakke om smerten og traumene våre.

FRA INDIA: Unge hindu-jenter fra den indiske folkegruppen gujarati legger siste hånd på verket på et tradisjonelt mønster som de har laget på bakken. Usha Reifsniders familie tilhører dette folkeslaget. Det bor rundt en halv million gujarati-briter i Storbritannia i dag. Rundt 300 av dem er blitt kristne. Usha Reidsnider har intervjuet 40 av disse i doktorgradsarbeidet sitt. Foto: Ajit Solanki / AP / NTB

Det var erfaringer som dette som gjorde at Usha Reifsnider ønsket at stemmer som ikke blir hørt (muted voices) og rasisme skulle være tema på Lausanne Europe 20/21.

Lengsel etter tilhørighet

Usha Reifsnider tror nemlig ikke det er særlig mye lettere for en hindu eller muslim å konvertere til kristen tro i dag, enn da hun selv gjorde det for over 40 år siden.

De personlig utfordringene er de samme: Kan en fortsette å bo hjemme eller ikke? Hvem skal en rådføre seg med om viktige spørsmål som giftermål og utdanning?

Hun understreker at konvertittene trenger klok veiledning, og at det må skje med forståelse og respekt for kulturen de kommer fra.

Mange velger, eller blir bedt om, å skifte navn for å passe inn.

– Som konvertitter ønsker vi så desperat å bli akseptert i den kirkelige familien, at vi gladelig går med på å bli kalt Susan, Mary eller Elizabeth.

For Usha ble dette etter hvert fryktelig feil.

– De som tar fra oss navnene, tar noe dyrebart, sier hun og fortsetter: – Foreldrene mine anstrengte seg for å finne et navn som kunne gi meg en best mulig fremtid. Og det virket jo, for jeg fant Jesus.

Når konvertitter presses til å bytte navn, er det en del av «mutingen», mener hun. Og ikke bare dette:

– Vi slutter å bruke språket vårt. Vi slutter å bruke klærne våre. Og vi kutter enda til kontakten med familiene våre og miljøene vi kommer fra.

Hun merker seg også at mange som jobber med migranter, ofte snakker på migrantenes vegne, i stedet for å la dem selv komme til orde. Motivet kan være et ønske om å unngå misforståelser, eller frykt for at en fersk konvertitt skal si noe feil, men konsekvensen blir at migranten «mutes».

Disippelgjøring

En alvorlig form for «muting» skjer når ferske konvertitter ikke får tilstrekkelig disippelgjøring, og dermed ikke får et godt språk for den kristne troen.

Usha Reifsnider forteller om en moské hun en gang besøkte i Bradford i England:

– De sa at hver gang en person konverterte til islam, tilbrakte de 40 dager med vedkommende for lære ham opp.

– Tenk hvor godt utrustet konvertittene våre ville blitt om vi var sammen med dem i 40 dager! Tar vi ikke disippelgjøringen på alvorlig, «muter» vi stemmen til konvertittene. Vi «muter» muligheten deres for å uttrykke hva de tror på og snakke om det til venner og familie.

FORSKER: Usha Reifsnider har en mastergrad i teologi og er nå i avslutningen av en doktorgrad i antropologi der hun har studert kvinnelige konvertitter med hindubakgrunn. Felles for alle konvertittene var at vandringen mot kristen tro begynte med en god relasjon til en annen kristen. Foto: Privat

Et arrangert ekteskap

En kvinne som jobbet blant hjemløse, ble Ushas vei bort fra gaten. Kvinnen viste Usha hvordan hun kunne søke om å få tildelt en leilighet fra kommunen.

Senere reiste Usha til Oxford for å studere. Det var her hun møtte han som skulle bli ektemannen hennes.

Å finne en å gifte seg med, var ikke enkelt for en ex-hindu. Hadde hun bodd med sin egen familie, ville de funnet en passende ektemann for henne. Så hva skulle hun da gjøre?

Usha valgte å stole på at hennes himmelske far ville hjelpe henne med det hennes jordiske far normalt ville gjort. En hel natt bad hun om at Gud måtte finne en ektemann.

Amerikanske Matthew var ungdomsleder i menigheten hun tilhørte. Han fleipet stadig med at han ville gifte seg med Usha, hvis han ikke fant noen andre innen han fylte 30.

Usha bad ham slutte å fleipe og heller ta en skikkelig prat for å se om det kunne bli de to. De diskuterte også spørsmålet med folk de hadde tillit til.

– Vi fastet og bad i syv dager. Så forlovet vi oss. Til da hadde vi ikke en gang holdt hender.

– Det var Gud som arrangerte ekteskapet for oss, sier hun.

Til Midtøsten

Usha Reifsnider hadde ett ufravikelig krav til en fremtidig ektemann: Han måtte ha kall til misjon, slik hun selv hadde. I 1987 flyttet de til USA for å forberede seg til misjonærgjerningen. Et knapt år senere dro de til Midtøsten.

Hun var innstilt på at det skulle bli krevende å leve som misjonær uten fast inntekt i en fremmed kultur, men problemene kom fra en uventet kant.

– Jeg var svart kvinne med hindu-bakgrunn, gift med en hvit mann i et miljø med amerikanske misjonærer. Både araberne og misjonærene møtte meg og mannen min med skepsis, for de eneste som så ut som jeg, var hushjelper og prostituerte.

Selv som misjonær opplevde hun at stemmen hennes ble «mutet».

Et uventet misjonsfelt

Den eneste gruppen ekteparet kunne arbeide blant, var fremmedarbeidere og hushjelpere fra Filippinene og Sri Lanka.

For Usha åpnet det seg også et annet misjonsfelt. En annonse i en engelskspråklig avis inviterte til audition på et teater, og hun tok sjansen.

Hun forteller at hun elsket å synge, men at hun aldri ble brukt som forsanger i kirkene hun hadde tilhørt.

– Hvorfor skulle de velge en lovsangsleder som meg, når de kunne få en pen, hvit person? spør hun retorisk.

Til sin store overraskelse fikk Usha jobb på teateret. Plutselig hadde hun rike arabere som publikum og fikk innpass i et miljø der hun ble anerkjent som kunstner.

– Disse menneskene ville aldri hatt noe med misjonærene å gjøre, men jeg fikk en posisjon som gjorde det mulig å fortelle om Jesus til alle som ville høre.

Bitterhet

– Du har møtt både uforstand og rasisme blant kristne. Hender det at du føler bitterhet?

– Ja. Det hender jeg må tilgi sytti ganger syv i løpet av en dag. Jeg har øyeblikk da jeg er sint og bitter, men de varer ikke lenge. Å tilgi andre er en prosess, slik også gjenopprettelse er en prosess. Dessuten prøver jeg å se på min egen tilkortkommenhet, sier hun og fortsetter:

– Når vi vandrer med Gud får vi styrke til å overvinne følelsen av utilgivelighet både hos oss selv og andre. Det avgjørende er å følge nådens vei. Til tross for utfordringene med å samarbeide med vestlige kristne, er de også min beste støtte, og oppmuntring.

RELASJONER: Usha Reifsniders doktorgradsarbeid viser at gode relasjoner er viktige for konvertitters trosvandring. Hun tror resultatene av forskningen kan hjelpe hvite europeiske kristne til å nå sine egne landsmenn med evangeliet. Bildet viser en person som sitter i en kirke i Soho i London. Foto: Alberto Pezzali / AP / NTB

- Hva har holdt deg fast i troen?
- Møtet med den levende Gud. At han lever i meg og i alle andre som bekjenner hans navn, svarer Usha Reifsnider.

De viktige relasjonene

I 2003 returnerte ekteparet fra Midtøsten til USA. Etter hvert begynte begge på videre studier. Usha Reifsnider tok en mastergrad i teologi og er nå i avslutningen av en doktorgrad i antropologi der hun har studert kvinnelige konvertitter med hindu-bakgrunn.

I Storbritannia bor det over en halv million mennesker fra hennes egen folkegruppe, gujarati.

- Mange av dem har utmerket seg innen politikk, medisin og forretningsliv, men bare rundt 300 er kristne. Jeg har møtt 200 av disse og intervjuet 40.

- Hva har du funnet?

- Alle gujarati-briter som er etterfølgere av Jesus, har én ting felles. Det startet med en god relasjon til en annen kristen; et menneske som møtte dem med godhet, svarer hun og drar linjen tilbake til den unge kristne læreren, som ble så viktig for henne selv.

- Mens andre briter snakket om at vi indere tok jobbene deres, at vi var skitne og hadde for mange barn, fortsatte hun å vise familien vår omsorg. Uavhengig av om vi ville bli kristne eller ei.

Alle gujarati-briter som er etterfølgere av Jesus, har én ting felles. Det startet med en god relasjon til en annen kristen; et menneske som møtte dem med godhet.

Reifsnider er overbevist om at de indiske konvertittenes erfaringer er viktige for vestlige kristne å få innsikt i.

- Gode relasjoner kan dra mennesker til Kristus, sier hun.
- Hvite, kirkefremmede briter og andre europeere lengter etter slike relasjonelle, åndelige erfaringer som er del av vår indiske kultur, men som ikke lenger er en så synlig del av vestlig kristendom.

Kristne migranter

- På Lausanne-konferansen i november ble kristne migranter løftet frem som et håp for gjenkristningen av Europa. Samtidig ble det sagt at mange

migranter synes det er vanskelig å finne seg til rette i europeiske menigheter. Hva kan gjøres for å inkludere migrantene?

Usha Reifsnider tenker seg om før hun svarer:

– Å ha med migranter og første generasjons konvertitter å gjøre, kan være ubehagelig. Dette må du stadig forberede deg på.

– En må tåle å gå inn i hjem der det lukter annerledes og der en ikke forstår alt. Kanskje vil det ta år før en blir komfortabel. Kanskje blir en det aldri. Men en må gå likevel.

Hun tror dette kan være vanskelig for vestlige kristne, som hun opplever er svært opptatt av trygghet og redde for fremmede som flytter inn i nabolagene sine.

Da er det viktig, mener hun, å huske at Gud har gitt direkte veiledning om hvordan vi skal behandle migranter. Hun siterer 3. Mosebok 19,34: «Innflytteren som bor hos dere, skal være som en av deres egne landsmenn. Du skal elske ham som deg selv. For dere har selv vært innflyttere i Egypt.»

– At også min mor og far på mirakuløst vis ble kristne, etter at de flyttet tilbake til India sent i livet, var fordi de husket den unge læreren som hadde vært så snill mot dem.

MISJON: – Å ha med migranter og første generasjons konvertitter å gjøre, kan være ubehagelig. Dette må den være forberedt på. En må tåle å gå inn i hjem der det lukter annerledes og der en ikke forstår alt. Kanskje vil det ta år før en blir komfortabel. Kanskje blir en det aldri. Men en må gå likevel, sier misjonæren og forskeren Usha Reifsnider. Foto: Privat

På utkikk etter utveier

Reifsnider tror vestlige kristne har mye å lære av migranter, hvis vi våger å bli kjent med dem.

- Migrasjon gjør noe med et menneske. For mange er det et spørsmål om liv og død. En forandres og tvinges til å se hindringer som muligheter.
- Migranter er hele tiden på utkikk etter utveier for å få ting til å fungere. Har de ikke menighetslokale, møtes de i hjemmene eller på vaskeriet, eller ute – eller på Whatsapp. Har de ikke instrumenter, snur de en plastboks opp ned og bruker den som tromme. Og har de bare én side av bibelen, kan de holde bibelstudium likevel. De vil alltid finne en utvei.
- Kan Lausanne-bevegelsen bidra til å bygge bro mellom europeiske kristne og migranter?
- Ja, absolutt. Det er jeg overbevist om. Utviklingen i Lausanne-bevegelsen har vært massiv. Lausanne Europe 20/21 kan ha vært en begynnelse. En ny mulighet, sier Usha Reifsnider.